

Samen bouwen

COALITIEAKKOORD 2018-2022
VAN GEMEENTEBELANGEN, CDA EN VOOR LOON!

aan een **duurzame
toekomst**

gemeente Loon op Zand

Samen bouwen COALITIEAKKOORD 2018-2022 VAN GEMEENTEBELANGEN, CDA EN VOOR LOON! aan een duurzame toekomst

gemeente Loon op Zand

Inhoud

Alle ambities in één oogopslag	6
Inleiding	9
Verbonden Bestuur in Loon op Zand	11
Groen wonen in Loon op Zand	15
Zorgzaam Loon op Zand	19
Samen Loon op Zand	23
Welvarend en bereikbaar Loon op Zand	27
Veilig Loon op Zand	31
Financiën en bedrijfsvoering	33

6 Alle ambities in één oogopslag

Hoofdstuk / ambitie	2018	2019	2020	2021		
Verbonden bestuur in Loon op Zand						
1 Ophalen maatschappelijke opgaven	•					•
2 Raad, college en ambtelijke organisatie trainen in nieuwe rollen	•	•	•	•		•
3 Introduceren Right to Challenge		•			•	
4 Ambtelijke organisatie toerusten op nieuwe werkwijze		•	•	•		•
Groen wonen in Loon op Zand						
5 Nieuw groenstructuurplan inclusief uitvoeringsplan	•					•
6 Ontwikkelen duurzaamheidsvisie en actieplan	•				•	•
7 Nieuwe beheerplannen openbare ruimte met investeringsambities	•					•
8 Pilot omgevingsvisie De Moer	•	•	•			•
9 Onderzoek financieringsinstrumenten levensloopbestendigheid		•				•
10 Evaluatie pilot burgergericht beheer		•				•
11 Evaluatie afvalinzamelingsstelsel		•				•
12 Uitvoeren duurzaamheidsvisie		•	•	•	•	•
13 Omvorming structuurvisie tot omgevingsvisie			•	•		•
14 Vaststellen en evaluatie erfgoedbeleid	•			•		•
15 Blijven bouwen in alle kernen	•	•	•	•	•	•
16 Maatwerk voor gezamenlijke woonvormen en flexibele woonconcepten	•	•	•	•	•	
17 Prestatieafspraken met woningbouwcorporatie over huurwoningen	•	•	•	•		•
18 Starterswoningen beschikbaar houden voor doelgroep	•	•	•	•	•	•
19 Ruimte voor zelf bouwen	•	•	•	•	•	•
20 Flexibele opstelling bij transformatie erfgoed	•	•	•	•	•	
Zorgzaam Loon op Zand						
21 Onderzoek meerwaarde Automaatje, aansluiten project aanvullend vervoer	•				•	
22 Tussenevaluatie minimabeleid		•				•
23 Herpositionering jongerenwerk		•				•
24 Preventieve rol verenigingen		•	•	•		•
25 Experimenteeruimte vrijwillige inzet moeilijk bemiddelbare doelgroep		•	•	•	•	
26 Vrij toegankelijk zorgaanbod in de wijk faciliteren		•	•	•	•	•
27 Frisse scholen		Bij groot onderhoud				•
28 Clientervaringsonderzoek bespreken	•	•	•	•		•
29 Dementievriendelijke gemeente	•	•	•	•	•	
30 Ruimte voor preventie jeugdhulp	•	•	•	•	•	

7 Alle ambities in één oogopslag

Hoofdstuk / ambitie	2018	2019	2020	2021		
Samen Loon op Zand						
31 Vrijwilligersmakelaar	•	•	•	•	•	
32 Gezamenlijke opdracht De Wetering	•				•	•
33 Gespek met JC De Kuip over huisvesting	•				•	
34 Toekomst beheer sportaccommodaties	•					•
35 Vaststellen sportbeleid	•					•
36 Evaluatie accommodatiebeleid		•				•
37 Opening De Wetering			•		•	
Welvarend en bereikbaar Loon op Zand						
38 Bestemmingplan Wereld van de Efteling	•					•
39 Registratie arbeidsmigranten	•					•
40 Start regionaal toeristisch bureau		•			•	
41 Start van Gogh National Park		•	•		•	
42 750 jaar Heerlijkheid Loon op Zand		•			•	
43 Herinrichting winkelgebied Kaatsheuvel		•				•
44 Realisatie ondersteuningsaanbod integratie arbeidsmigranten		•				•
45 Realisatie toeristische bewegwijzering			•			•
46 Evaluatie en doorontwikkeling economisch actieplan			•		•	
47 Verbinden toeristische initiatieven en branding	•	•	•	•	•	•
48 Ondersteunen initiatieven groot- en kleinschalige overnachtingsmogelijkheden	•	•	•	•	•	
49 Vervolgacties pilot Hart voor de Zaak	•	•	•	•	•	
50 Dialoog over parkeerprobleem Loon op Zand			•			•
51 Ondersteunen initiatieven vitaliteit bedrijventerreinen	•	•	•	•	•	
52 Huisvesting arbeidsmigranten	•	•	•	•		•
Veilig Loon op Zand						
53 Evaluatie integraal veiligheidsbeleid	•					•
54 Ketenaanpak ondermijnende criminaliteit	•	•	•	•	•	•
55 Handhaven veelvoorkomende overtredingen	•	•	•	•		•
56 Veilige fiets- en voetpaden	•	•	•	•		•
Financiën en bedrijfsvoering						
57 Vertaling akkoord in programmabegroting 2019	•					
58 Startnotitie diensverleningsconcept		•				•
59 Vaststellen strategische communicatievisie		•				•
60 Weerstandratio blijft hoger dan één	•	•	•	•		

Inleiding

Samen Loont in Loon op Zand! Met dit akkoord zetten we samen met inwoners, ondernemers en maatschappelijke partners de schouders onder de ontwikkeling van Loon op Zand. Iedereen kan meedoen met de plannen die we maken. En als anderen plannen maken, sluiten we daar graag bij aan. We scheppen ruimte voor deze plannen en vernieuwende werkwijzen en zetten hierbij de inhoud voorop.

Samen betekent ook dat iedereen meedoet in onze lokale samenleving. We ondersteunen verenigingen en vrijwilligers, organiseren zorg dichtbij en geven graag nét het beetje hulp dat mensen nodig hebben om hun plaats te vinden.

We zijn samen trots op onze recreatieve gemeente. Inwoners en recreanten voelen zich hier thuis. Gastvrijheid is een kernwaarde die al onze inwoners uitdragen. Als gemeente zorgen we met onze partners dat al dat moois bereikbaar, betaalbaar en duurzaam is.

Bovenstaande uitgangspunten binden ons als raad in de komende jaren om besluiten te nemen die de gemeente nog beter op de kaart zetten. Zo bouwen we samen aan de duurzame toekomst van Loon op Zand!

Verbonden bestuur

in Loon op Zand

Verbonden bestuur in Loon op Zand

Inwoners, ondernemers en organisaties bouwen samen met de gemeente aan de toekomst. Dit akkoord is dan ook een uitnodiging aan iedereen die betrokken is bij de gemeente Loon op Zand om deze toekomst in de komende jaren samen met ons vorm te geven.

Hoe gaan we besturen?

In de afgelopen jaren heeft de gemeente nieuwe plannen al steeds meer samen met alle betrokkenen vormgegeven. Daarnaast leerden we hoe we in kunnen spelen op plannen uit de samenleving. In de periode 2018-2022 zetten we deze beweging met ambitie voort. Uitgangspunten hierbij zijn dat:

- we bouwen op kennis uit de samenleving;
- we investeren in het vertrouwen tussen inwoners en de gemeente;
- we initiatieven uit de gemeenschap stimuleren en ondersteunen.

Het managen van verwachtingen is de basisvoorwaarde om hierin succesvol te zijn. Om duidelijkheid te scheppen over de verwachtingen, benoemen we voortaan expliciet of er sprake is van overheidsparticipatie of burgerparticipatie.

Bij **overheidsparticipatie** ligt het initiatief en de verantwoordelijkheid voor een project bij burgers, ondernemers of een maatschappelijke organisatie. De gemeente faciliteert dit op basis van behoefte. Bij overheidsparticipatie gaat het meestal om concretere projecten die in een wijk of buurt spelen.

Bij **burgerparticipatie** denken belanghebbenden mee over de beste manier om met een vraagstuk om te gaan. De gemeente is initiatiefnemer en verantwoordelijk. Het gaat hierbij vaak over beleidsvraagstukken voor de hele gemeente of klassieke overheidstaken. De onderwerpen die relevant zijn voor de ontwikkeling van de gemeente bepalen we steeds meer gezamenlijk met de bevolking.

In dit akkoord geven we - mede op basis van de onderwerpen die bij de verkiezingen speelden - een aanzet voor de thema's die in de komende periode aan de orde komen. Aanvullend hierop gaan we in 2018 het gesprek aan om in beeld te brengen wat de grote opgaven¹ voor de gemeente Loon op Zand in de komende jaren zijn. De agenda die uit dit gesprek ontstaat is de leidraad om te beslissen welke initiatieven uit de samenleving ondersteund worden (overheidsparticipatie) en voor welke uitdagingen de gemeente zelf het initiatief neemt om met alle betrokkenen tot een oplossing te komen (burgerparticipatie).

Aanvullend hierop omarmen we het Right to Challenge³. Inwoners of groepen van inwoners mogen zelf een voorstel indienen wanneer zij mogelijkheden zien om gemeentelijke werkzaamheden beter, slimmer of goedkoper te realiseren dan de gemeente.

Dit samenspel van initiatief bij zowel gemeente als inwoners, ondernemers en organisaties, gebaseerd op een agenda die met deze partijen is samengesteld, noemen we verbonden besturen.

Wat is er nodig om dat te bereiken?

Om overheids- en burgerparticipatie de norm te laten zijn in onze manier van werken zijn een ander bestuurlijk-ambtelijk samenspel en een andere manier van werken nodig.

Meer ruimte voor de samenleving betekent een andere rol voor gemeenteraadsleden, burgemeester, wethouders en ambtenaren. Voor alle geledingen is een open houding een basisvoorwaarde om de nieuwe manier van besturen waar te maken. Dit vraagt om luisterend leiderschap, waarbij

nieuwsgierigheid, een goed gesprek en duidelijke communicatie over ieders rol essentieel zijn. We investeren in het trainen² van raads- en collegeleden op dit punt en spreken elkaar aan op onze rolvastheid. We gaan raadsbreed in gesprek over de vraag of de huidige vergadersystematiek deze werkwijze ondersteunt.

Ook de ambtelijke organisatie⁴ moet toegerust worden op de nieuwe manier van werken. Dit

Onze opgave is samen leren en samen investeren in verbonden bestuur

betekent vooral ruimte creëren. Ruimte in tijd, zodat er de mogelijkheid is om te luisteren en processen te begeleiden. Ruimte in procedures om te kunnen inspelen op de behoefte. En ruimte om te ontwikkelen, zodat de organisatie over de competenties en instrumenten beschikt om de nieuwe werkwijze waar te maken. Op basis van voorstellen zijn we bereid hierin te investeren.

Samengevat is onze opgave voor deze periode samen leren en samen investeren in verbonden bestuur in Loon op Zand.

¹In de lopende tekst vindt u grijs gearceerde onderwerpen. Met de tabellen voor en achter in dit document heeft u een overzicht van welk type participatie en welke termijn er bij een onderwerp horen.

Groen wonen

in Loon op Zand

Wonen

De bevolking van onze gemeente blijft de komende jaren ongeveer gelijk of krimpt licht. Gelijktijdig zien we dat er een toename is van het aantal eenpersoonshuishoudens en dat ouderen langer thuis blijven wonen. Daarnaast willen we jongeren de mogelijkheid bieden om hier te blijven wonen. We blijven daarom bouwen in Kaatsheuvel, Loon op Zand en De Moer¹⁵. Naast nieuwbouw is een transformatie van bestaande woningen nodig om een gelijkmatige bevolkingsontwikkeling mogelijk te maken en te zorgen dat er voor jong en oud in onze gemeente een passende woning beschikbaar is.

Het langer thuis blijven wonen van ouderen vraagt om aanpassingen aan de woning en andere woonvormen. In 2019 onderzoeken we de mogelijkheden om het levensloopbestendig maken van woningen met financieringsinstrumenten⁹ te stimuleren. Op basis van maatwerk bieden we

ruimte aan mensen die kiezen voor gezamenlijke woonvormen¹⁶, zoals kangoeroewoningen of woonzorgcommunities. Mantelzorg is geen noodzakelijke randvoorwaarde om dit soort initiatieven toe te staan.

Er zijn steeds meer flexibele woonconcepten¹⁶, zoals tijdelijke woningen en magic mix, waarbij verschillende doelgroepen gemengd wonen. Deze nieuwe concepten bieden kansen om knelpunten in onze woningmarkt op te lossen en vraag en aanbod op de woningmarkt duurzaam op elkaar aan te laten sluiten. We zetten de deur dan ook open voor initiatieven om dit soort concepten in de gemeente Loon op Zand mogelijk te maken.

We willen dat huizen die voor starters gebouwd worden beschikbaar blijven voor deze doelgroep¹⁸. We passen de mogelijkheden die er zijn om dit te borgen steeds volgens de laatste inzichten toe.

Om wonen in onze gemeente voor iedereen bereikbaar te houden zijn, zoals in de woonvisie staat, tot 2025 150 nieuwe woningen in de sociale huur en het middensegment nodig. Dit aantal moet in de prestatieafspraken met de woningbouwcorporatie¹⁷ worden opgenomen.

In de afgelopen jaren hebben we gezien dat vrije kavels¹⁹ waarop mensen zelf kunnen bouwen voorzien in een behoefte. In nieuwe woningbouwplannen blijven we hiervoor ruimte scheppen.

Om ook in het derde decennium van deze eeuw te kunnen blijven bouwen, bespreken we in 2019 met de gemeenteraad de wenselijke woonposities en de mogelijkheden om het blijvend bouwen mogelijk te maken.

Groen in de kernen

Een groene omgeving is essentieel voor een leefbare woonomgeving. In de tweede helft van 2018 bespreken we in de gemeenteraad een nieuw groenstructuurplan⁵, dat samen met inwoners vorm krijgt. Beoogde resultaten van dit plan zijn een kwaliteitsverbetering van het groen in de wijken, vergroening van de dorpscentra en het versterken van de toeristische toegangen tot de dorpen.

Na realisatie moet het groen volhoudbaar onderhoudbaar zijn, ook als het economisch minder gaat. Verder nemen we na evaluatie van de pilot burgergericht beheer¹⁰ in 2019 een besluit over het vervolg hierop.

Duurzaamheid

In 2018 ontwikkelen we samen met alle betrokkenen een duurzaamheidsvisie⁶, met als onderdelen energiebeleid, circulair werken en

sociale houdbaarheid. Het realiseren¹² van deze visie vraagt om inzet van inwoners, ondernemers en organisaties. Op basis van een gefaseerde routekaart maken we de duurzaamheidsopgave behapbaar. De gemeente daagt iedereen uit om een bijdrage te leveren en scheidt hiervoor de voorwaarden.

Een groene omgeving is essentieel voor een leefbare woonomgeving

De Gemeentelijke Duurzaamheidsindex (GDI) is ons instrument om de duurzame ontwikkeling te monitoren. We streven naar een hogere notering op deze index.

Het winnen van fossiele brandstoffen past niet bij ons streven naar een duurzaam Loon op Zand. We willen daarom niet dat de concessies om te boren naar gas in onze gemeente verlengd worden.

Omgevingsvisie

In 2021 treedt de nieuwe Omgevingswet in werking. Uitgangspunt is dat deze wet ruimtelijk beleid eenvoudiger maakt en meer ruimte geeft voor initiatieven wanneer deze op basis van participatie met de omgeving tot stand komen. Omdat dit uitstekend past bij het verbonden besturen, wachten we niet tot 2021 om hier ervaring mee op te doen. We starten in 2018 in De Moer met het ontwikkelen van een omgevingsplan⁹ dat volgens de uitgangspunten van de nieuwe wet tot stand komt.

We verkennen in deze pilot de mogelijkheden om invulling te geven aan de ruimtelijke opgaven van

het buitengebied. We denken hierbij in ieder geval aan de manier waarop vrijkomende agrarische gebouwen in balans met de omgeving een nieuwe functie kunnen krijgen. Om ook volksgezondheid een plaats te geven bij besluitvorming over de omgeving, is de GGD bij de pilot in De Moer een van de gesprekspartners.

Op basis van de resultaten van de pilot in De Moer besluiten we hoe we de huidige structuurvisie omvormen tot een omgevingsvisie¹³.

Erfgoed

Erfgoed is medebepalend voor de ruimtelijke kwaliteit van onze gemeente. Het behoud van erfgoed is in eerste instantie een verantwoordelijkheid van de eigenaar. De gemeente levert hieraan een bijdrage door een flexibele opstelling²⁰ bij verzoeken tot functieverandering.

Nadat het in ontwikkeling zijnde erfgoedbeleid¹⁴ is vastgesteld, volgt in 2021 een evaluatie.

Beheer openbare ruimte

Bestaande wegen en voet- en fietspaden moeten schoon, heel en veilig zijn. Dit jaar worden er nieuwe beheersplannen⁷ voor de openbare ruimte gemaakt. Deze plannen bieden een basis om de kwaliteit van de zichtlocaties, zoals de toeristische toegangen tot de dorpen en de hoofdstructuren, te verbeteren.

Afvalinzameling

Het afvalinzamelingssysteem¹¹ is dit jaar veranderd. In de tweede helft van 2019 evalueren we dit systeem.

Zorgzaam

Loon op Zand

In Loon op Zand doet iedereen mee

Meedoen in de samenleving is voor ons een leidend uitgangspunt. Mensen die geen werk hebben proberen we in eerste instantie dan ook toe te leiden naar een betaalde baan, een opleiding of beschut werk. We zien het als de kerntaak van Baanbrekers om dit laagdrempelig en doelmatig te organiseren en tijdens de overbruggingsperiode in een uitkering te voorzien.

Ook voor mensen die niet of moeilijk bemiddelbaar zijn, vinden we het belangrijk dat ze mee kunnen doen. We helpen deze doelgroep bij het vinden van zinvolle activiteiten. Uitgangspunten hierbij zijn dat er sprake is van meerwaarde voor zowel het individu als de samenleving, dat organisaties ondersteund worden bij de begeleiding en dat er geen sprake mag zijn van verdrukking van regulier werk. We creëren experimenteeruimte²⁵ om hiervan een succes te maken en hebben hierbij bijzondere aandacht voor

het meten van resultaten. De organisatie van deze experimenten kan via de gemeente, als maatwerk via Baanbrekers, of via een andere organisatie verlopen.

2018 is het jaar van implementatie van het minimabeleid. We vinden het belangrijk dat iedereen die in de doelgroep valt de beschikbare regelingen, zoals de Samen Loont-pas, kent en meedoet. We streven naar een deelnamepercentage dat fors boven het landelijk gemiddelde ligt. Na de zomer van 2019 bespreekt de gemeenteraad de effecten hiervan aan de hand van een tussenevaluatie²², waarin we ook de samenhang van het armoedebeleid betrekken.

Statushouders

In de gemeente Loon op Zand kunnen we tot nu toe goed aan onze taakstelling voor het huisvesten van statushouders voldoen. Dit willen we vasthouden,

net als het succesvol opnemen van statushouders in onze gemeenschap met de HOB-methode (huis, onderwijs, baan).

Doorontwikkeling sociaal domein

Sinds 2015 heeft de gemeente meer taken in het sociaal domein. Nu we hier enkele jaren ervaring mee opgedaan hebben, gaan we deze taken samen met alle betrokkenen verder ontwikkelen. Onze uitgangspunten hierbij zijn dat het ondersteuningsaanbod laagdrempelig en dichtbij moet zijn. We willen hier vorm aan geven door in iedere wijk en kern een plaats te realiseren waar ontmoeting plaatsvindt en waar een vrij toegankelijk aanbod van activiteiten²⁶ is. Door nu meer te investeren in dit vrij toegankelijk aanbod, voorkomen we dat onze inwoners minder zelfredzaam of eenzaam worden. Ze maken daardoor minder snel gebruik van voor hen ingrijpendere en voor de gemeente duurdere zorg. Hoe het ondersteuningsaanbod er in de praktijk precies uitziet is afhankelijk van de behoefte. We leveren hiervoor maatwerk per kern of wijk. De gemeente faciliteert de wijkteams in het verder ontwikkelen van deze wijkgerichte aanpak. Hierbij willen we gebruik maken van de bestaande sociale infrastructuur en accommodaties.

Het ondersteuningsaanbod moet laagdrempelig en dichtbij zijn

Naast het vrij toegankelijk aanbod is voor sommige inwoners geïndiceerde hulp nodig. Kwaliteit van deze

hulp is essentieel. Het cliëntervaringsonderzoek²⁸ is ons instrument om hier inzicht in te houden. De onderzoeksresultaten worden steeds in de gemeenteraad en met de maatschappelijke partners besproken.

Senioren

We onderschrijven het 10-puntenplan van de seniorenbonden. We zetten de goede contacten met onze bonden voort. Hiermee houden we bijvoorbeeld zicht op wat er nodig is om senioren langer thuis te laten wonen.

Door het toegenomen aantal senioren, neemt ook het aantal mensen met dementie in onze gemeente toe. We streven daarom naar een dementievriendelijke gemeente²⁹.

Onderwijs

We willen basisonderwijs in alle kernen behouden. We blijven De Start in De Moer daarom ondersteunen. Daarnaast streven we naar frisse scholen²⁷ met een goed binnenklimaat. We nemen de realisatie hiervan zoveel mogelijk mee bij groot onderhoud van bestaande schoolgebouwen.

Bibliotheek

In Loon op Zand en Kaatsheuvel behouden we een bibliotheekfunctie, gekoppeld aan De Wetering en Het Klavier. We streven naar een bibliotheekfunctie die past bij de gemeenschappen en kansen aangrijpt om samen te werken met andere organisaties.

Jeugd- en jongerenwerk

Het jongerenwerk heeft in de voorbije jaren steeds meer een centrale plaats gekregen in het jeugdnetwerk. We hebben er vertrouwen in dat jongerenwerk een preventieve en signalerende

werking heeft ten aanzien van verslaving, criminaliteit, werkloosheid en schooluitval. Om deze werking goed te borgen, herpositioneren en versterken we het jongerenwerk²³ samen met het werkveld. We bekijken hierbij ook wat de nieuwe positionering van het jongerenwerk betekent voor de huidige taken.

Jeugdhulp

Het onlangs vastgestelde regionale koersdocument 'Samen met de jeugd' kan op ons enthousiasme rekenen. Door regionaal samen te werken borgen we de kwaliteit en betaalbaarheid van de jeugdhulp.

In het belang van het kind willen we inzet van zware zorg voorkomen. We scheppen daarom ruimte voor preventieve maatregelen³⁰ en profileren ons regionaal als proeftuin voor innovaties.

Ook verenigingen kunnen een preventieve rol vervullen²⁴. Middelen die voor deze preventieve taken worden ingezet, moeten gescheiden blijven van de reguliere subsidies aan verenigingen.

Openbaar vervoer

Elkaar kunnen bereiken is de eerste randvoorwaarde voor ontmoeting. We streven daarom naar passend openbaar vervoer van, naar en binnen onze gemeente. Door het openbaar vervoer te koppelen aan het regiotaxivervoer, maken we vervoer op maat²¹ mogelijk. Aanvullend hierop verkennen we of het ANWB-project Automaatje²¹ van meerwaarde kan zijn voor onze inwoners.

Samen

Loon op Zand

Vrijwilligers

We zijn trots op onze vrijwilligers! Vrijwilligers zorgen belangeloos voor saamhorigheid en reuring in onze gemeente. We koesteren onze vrijwilligers daarom door hen te waarderen, te faciliteren en te ontlasten. Niet alleen in het vrijwilligersbeleid, maar in al het handelen van de gemeente denken we als een goede gastheer mee met vrijwilligers.

We zien ook dat het vrijwilligerswerk verandert. Mensen binden zich bijvoorbeeld steeds minder langdurig aan een vereniging, maar zetten zich in voor kortdurende klussen die bij hun kwaliteiten passen. Door zich op te stellen als vrijwilligersmakelaar³¹ verbindt de gemeente vraag en aanbod en stimuleert zij contacten tussen organisaties met dezelfde vraagstukken.

De Wetering

We realiseren in Loon op Zand zo snel mogelijk een dorps huis dat past bij het karakter van het dorp en

waar de inwoners zich thuis voelen. De Wetering Plan Groep (WPG) heeft met het Dromenlab en het daarop volgende rapport goed inzicht gegeven in de wensen en kansen om tot deze huiskamer voor het dorp te komen.

Om de nieuwe Wetering in 2020³⁷ operationeel te hebben, moeten we nu versnellen in een nieuw samenspel tussen gemeenschap en gemeente. Dit vraagt om een scherpe gezamenlijke opdracht³², die direct na de zomer van 2018 door de gemeenteraad behandeld wordt. We vragen de WPG bij zowel het tot stand komen van deze scherpe opdracht als de realisatie ervan de kaders te bewaken. Primair doel van de opdracht is het realiseren van een eigentijdse multifunctionele accommodatie en sporthal. Andere ontwikkelingen, zoals de realisatie van een hostel en de verbinding met het centrum en Het Witte Kasteel, zijn secundair en mogen niet vertragend werken. Ook in financiële zin brengen we een strikte

scheiding aan tussen de publieke investering in de multifunctionele accommodatie en de sporthal en mogelijke private investeringen in bijvoorbeeld een hostel.

Gelijktijdig aan het ontwikkelen van het gebouw zoeken we naar een beheersvorm die past bij het karakter en de veerkracht van het dorp Loon op Zand.

Accommodaties

Het accommodatiebeleid is onlangs vernieuwd. Een van de uitgangspunten van dit beleid is dat er in iedere kern een passende accommodatie voor sport en ontmoeting is. Dit geldt ook voor De Moer. Samen met de inwoners verkennen we daarom de mogelijkheden van Het Moeruiltje. In 2018 wordt het nieuwe accommodatiebeleid geïmplementeerd. We hechten eraan het beleid samen met de gebruikers uit te voeren. We willen daarom ieder jaar per accommodatie in gesprek met gebruikers over de praktische gang van zaken. In de tweede helft van 2019 evalueren we het accommodatiebeleid³⁶.

We vinden dat er in elke kern een ruimte moet zijn waar jongeren zelfstandig activiteiten kunnen organiseren. Een van de onderzoeksvragen uit het accommodatiebeleid is op welke manier dit in de kern Loon op Zand duurzaam vorm kan krijgen. Over deze vraag gaan we nog dit jaar met voorrang in gesprek met het bestuur van JC De Kuip³³.

Buitensport

In 2018 wordt onderzoek gedaan naar de huidige kosten van het beheer van buitensportaccommodaties³⁴. Op basis van dit onderzoek maken we keuzes over het toekomstige beheer van deze accommodaties. In het op te stellen sportbeleid³⁵ faciliteren we veranderende behoeften

aan sport. Hogere sportieve ambities komen voor rekening van de verenigingen zelf.

Subsidiebeleid

In de afgelopen raadsperiode hebben verenigingen een flinke bezuiniging verwerkt. We streven daarom in deze periode naar rust in het subsidiebeleid. Uitgangspunt blijft dat de continuïteit van verenigingen gegarandeerd moet zijn. Ook bij economische tegenslag bezuinigen we niet op subsidies aan verenigingen.

**We streven
naar rust
in het
subsidiebeleid**

Welvarend en bereikbaar

Loon op Zand

Economisch beleid en vrijetijdseconomie

Gastvrijheid zit in ons DNA en we zijn dan ook trots op het toeristische karakter van onze gemeente. Met de Efteling, De Loonse en Drunense Duinen en de rust van het Brabantse platteland hebben we sterke troeven in handen. Duurzaam bourgondisch toerisme heeft de potentie een extra troef te worden. Er zijn in onze gemeente veel initiatieven en energie om nieuwe toeristische producten en uitingen te ontwikkelen. We denken dat de sector versterkt wordt als deze initiatieven en energie verbonden worden⁴⁷, zowel in productontwikkeling als in de branding van onze gemeente. We brengen deze verbinding aan door bovenop de verhalen die we als verhalen- en avonturengemeente hebben opgehaald in één centraal verhaal te verbinden. Na verdere concretisering kan het initiatief Goud in Handen een facilitator zijn van verbindingen binnen en buiten de sector.

Het centrale verhaal dat ontstaat is ook ons uitgangspunt bij het verbinden met de regio. Met het regionaal toeristisch bureau⁴⁰ wordt een start gemaakt met een branding van de streek die ook in een grotere regio gebruikt kan worden. Met het regionaal toeristisch bureau borgen we samen met Waalwijk, Heusden en Dongen dat we gezamenlijk een goede gastheer in onze streek blijven en een gezamenlijk verhaal uitdragen. Het is voor ons belangrijk dat er zowel in Kaatsheuvel als Loon op Zand fysieke informatiepunten blijven waar de bezoeker terecht kan.

Een praktische vorm om toeristische initiatieven in de gemeente met elkaar te verbinden is toeristische bewegwijzering⁴⁵ voor zowel bezoekers die met de auto als te voet komen. Met een goede bewegwijzering verminderen we het zoekverkeer en maken we onze dorpskernen goed vindbaar voor bezoekers die op een van de parken verblijven.

Het huidige economische actieprogramma⁴⁶ loopt tot 2020. In dat jaar evalueren we het programma en zetten we de lijnen voor de volgende jaren uit.

Van Gogh National Park

De richtlijnen voor nationale parken veranderen. Hierdoor voldoet De Loonse en Drunense Duinen niet meer aan deze richtlijnen. Om de status van nationaal park te behouden, ondersteunen we de transitie naar Van Gogh National Park⁴¹.

Parkeren in De Loonse en Drunense Duinen

Ons uitgangspunt is dat ondernemers zelf voor parkeergelegenheid zorgen. Als dit niet tot resultaat leidt, zoeken we naar mogelijkheden in de omgeving.

750 jaar Heerlijkheid Loon op Zand

In 2019 is het 750 jaar geleden dat de Heerlijkheid Loon op Zand ontstaan is⁴². We onderschrijven de doelen van de Stichting 750 jaar Heerlijkheid Loon op Zand en ondersteunen dit initiatief. Op basis van voorstellen van de stichting nemen we een besluit over een bijdrage aan dit feestjaar.

De Efteling

In het masterplan Wereld van de Efteling 2030³⁸ is afgesproken dat de Efteling mag groeien. Bij deze groei moet sprake zijn van een balans tussen het woon- en leefklimaat van onze inwoners en het bedrijfsbelang van de Efteling.

Basisvoorwaarde voor uitbreiding van de Efteling is dat de mobiliteitsvraagstukken die samenhangen met de bereikbaarheid van de kernen in onze gemeente geregeld moeten zijn voor er uitgebreid wordt.

We blijven in gesprek met de omwonenden en de Efteling over deze balans en controleren steeds actief of de beeldvorming over en weer klopt.

Hotels

Er zijn diverse initiatieven om in de gemeente Loon op Zand grootschalige hotels⁴⁸ te realiseren. We zien dit als een kans om het toeristische karakter van de gemeente te versterken en de werkgelegenheid te stimuleren. Een verantwoorde afwikkeling van het verkeer is een voorwaarde om mee te werken aan grootschalige hotels.

Naast grootschalige ontwikkelingen blijven we initiatieven voor kleinschalige overnachtingsmogelijkheden⁴⁸ in de kernen ondersteunen.

Kernwinkelgebieden

We streven naar attractieve, compacte centra met een vitaal winkelaanbod. Om dit te bereiken investeren we in Kaatsheuvel in het lint⁴³ en dagen we de ondernemers en vastgoedeigenaren uit hun gevels aan te laten sluiten bij de inrichting van de openbare ruimte. In de dorpen Loon op Zand en Kaatsheuvel willen we leegstand tegengaan. Dit doen we onder meer door winkelen in de eigen omgeving te stimuleren. In Loon op Zand zetten we samen met ondernemers vervolgacties uit de pilot Hart voor de Zaak⁴⁹ in en gaan we met de omgeving in gesprek over mogelijke oplossingen voor de parkeerproblemen⁵⁰.

Bedrijventerreinen

Op dit moment is er nog voldoende nieuwe grond uit te geven op bedrijventerreinen in de gemeente. Het vitaal en gevuld houden van de bestaande terreinen heeft daarom prioriteit boven het uitbreiden. We werken mee aan initiatieven⁵¹ om bedrijventerreinen in onze gemeente vitaal te houden.

Arbeidsmigranten

Loon op Zand is een toeristische gemeente. We willen daarom geen arbeidsmigranten huisvesten⁵² op toeristische plekken en stellen alles in het werk om dit tegen te gaan. Het is echter een gegeven

Gastvrijheid zit in ons DNA en we zijn dan ook trots op het toeristische karakter van onze gemeente

dat het aantal arbeidsmigranten zal blijven stijgen om aan de vraag naar arbeidskrachten te kunnen voldoen. We vinden het belangrijk dat mensen die naar hier komen op verantwoorde wijze voor zichzelf en de omgeving gehuisvest worden. Wat dit in de praktijk betekent is afhankelijk van de periode dat de arbeidsmigranten hier verblijven:

- Bij short stay (vier tot zes maanden) is de huisvesting een verantwoordelijkheid van de werkgever. Bij vestiging van nieuwe bedrijven willen we daarom als voorwaarde in het bestemmingplan opnemen dat in huisvesting van de medewerkers wordt voorzien. Om een waterbedeffect vanuit andere gemeenten te voorkomen, maken we hierover afspraken in de regio.
- Bij mid stay (zes maanden tot twee jaar) is huisvesting nog steeds primair de verantwoordelijkheid van de werkgever, maar meestal ruimer van opzet. Voor deze doelgroep hebben alle gemeenten in de regio een verantwoordelijkheid. We denken daarom mee over mogelijke huisvestingslocaties.

- Bij long stay (permanent verblijf) worden arbeidsmigranten onze nieuwe dorpsgenoten met dezelfde rechten en plichten. Deze nieuwe dorpsgenoten wonen in eengezinswoningen op de huur- of koopmarkt. Om deze groep te helpen mee te kunnen doen in de samenleving, ontwikkelen we een ondersteuningsaanbod⁴⁴.

Voor alle doelgroepen geldt dat een goede registratie van belang is om de doelgroep goed in beeld te houden. We streven er daarom naar dat alle arbeidsmigranten worden ingeschreven³⁹ in het centrale register of de Basisregistratie Personen (BRP). Daarnaast maken we met exploitanten van complexen waar arbeidsmigranten gehuisvest zijn strakke afspraken over de manier waarop een schone, leefbare en veilige omgeving voor zowel migrant als omwonenden geborgd wordt. Als deze afspraken geschonden worden, handhaven we.

Veilig

Loon op Zand

Veiligheidsbeleid

Iedereen moet zich veilig voelen in onze gemeente. Onze inwoners hebben momenteel over het algemeen een hoog veiligheidsgevoel. Dit willen we vasthouden. We ondersteunen daarom het bestaande Integraal veiligheidsbeleid 2017-2020⁵³. Zoals in de raad is besloten, evalueren we het ingezette beleid nog dit jaar.

Ondermijnende criminaliteit

Binnen het ingezette beleid heeft de strijd tegen ondermijnende criminaliteit bijzondere aandacht. In de strijd tegen ondermijnende criminaliteit sluiten we de rijen. We realiseren een intensieve ketenaanpak⁵⁴, waarin naast de institutionele partners zoals politie en justitie ook samengewerkt wordt met de netwerken in de haarvaten van onze wijken, die gevormd worden door onder andere de buurtpreventieteams, de gebiedscommissie en het parkmanagement. Ook in De Langstraat werken we

samen aan een sluitende aanpak. Zo voorkomen we dat criminelen van de ene naar de andere gemeente verkassen. De aanpak van ondermijnende criminaliteit start met een hoge meldingsbereidheid. Praten is wat ons betreft het nieuwe zwijgen. Het aansluiten van de gemeente bij Meld Misdaad Anoniem is hierin een goede eerste stap.

Veilige woonomgeving

Voor het veiligheidsgevoel van onze inwoners is een schone en veilige woonomgeving een basisvoorwaarde. We blijven daarom handhaven op veel voorkomende overtredingen⁵⁵ zoals sluijstorten en verkeerd parkeren.

Verkeersveiligheid

We onderschrijven de actie *Brabant gaat voor NUL verkeersdoden* en werken blijvend aan veilige fiets- en voetpaden⁵⁶ in de gemeente.

Financiën en bedrijfsvoering

in Loon op Zand

Financiën

Uit dit akkoord spreekt ambitie. We hechten aan de uitvoerbaarheid van onze ambities. We geven het college daarom opdracht om in de programmabegroting 2019-2023⁵⁷ een fasering en een financiële vertaling van de ambities inclusief dekkingsbron te geven.

We willen geld niet onnodig oppotten, maar wel voldoende reserves beschikbaar hebben bij tegenvallers. De weerstandsratio moet daarom hoger dan één blijven⁶⁰.

Samenwerking

Regionaal blijft Hart van Brabant onze strategische samenwerkingspartner. We zetten ons actief in om op basis van onze eigen agenda bij te dragen aan de realisatie van gezamenlijke agenda's, zoals de Strategische Meerjarenagenda Hart van Brabant en het Interbestuurlijk Programma (IBP). Daarnaast

werken we thematisch samen in De Langstraat. Voor operationele samenwerking zoeken we steeds naar passende partners.

Ambtelijke organisatie

De nieuwe manier van werken zoals beschreven in het hoofdstuk Verbonden bestuur in Loon op Zand vraagt om een organisatie die toegerust is op deze nieuwe manier van werken. We creëren daarom de ruimte in tijd, procedures en opleiding die nodig is om dit waar te maken.

De nieuwe manier van werken vraagt ook om een inwonergegericht dienstverleningsconcept⁵⁸ dat past bij onze gemeente en maatschappelijke ontwikkelingen zoals de vierentwintigurseconomie. In de eerste helft van 2019 stelt de gemeenteraad een startnotitie vast om te komen tot een nieuw dienstverleningsconcept, waarin ook e-dienstverlening en de gevolgen voor automatisering zijn meegenomen.

Externe inhuur blijft nodig voor specifieke kennis die niet binnen de gemeente aanwezig is of om op drukke momenten al het werk gedaan te krijgen. Als we specifieke kennis inhuren borgen we deze binnen de organisatie. Bij inhuur om op piekmomenten het werk gedaan te krijgen, is ons uitgangspunt dat de kosten hiervan gedekt worden uit de meeropbrengsten van de leges of worden meegenomen in projectplannen.

Communicatie

Ook de communicatie van de gemeente moet aangepast worden aan het concept Verbonden besturen. Binnen een jaar na de verkiezingen stelt de raad daarom een strategische communicatievisie⁵⁹ vast.

We zetten ons actief in om bij te dragen aan de realisatie van gezamenlijke agenda's

Datagestuurd werken

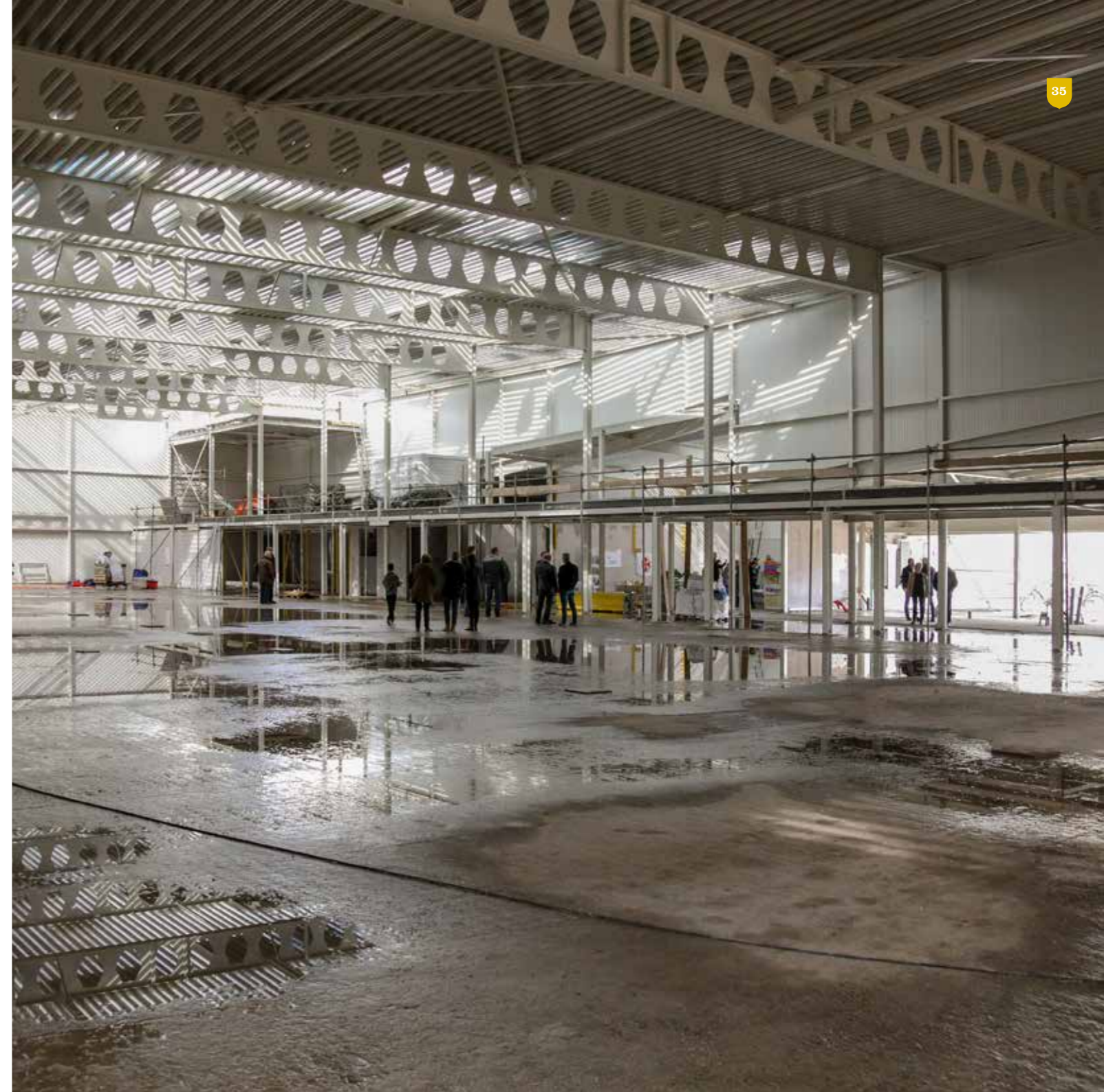
Bij het maken van beleid zijn er steeds meer mogelijkheden om data in te zetten. We zetten datagestuurd werken in als we hiermee onze maatschappelijke opgaven beter kunnen realiseren. Om hier ervaring mee op te doen, zetten we in op lokale en landelijke experimenten. We denken hierbij aan de Omgevingswet en de Digitale Agenda 2020 van de VNG.

Grote gemeentelijke projecten

Bij grote projecten rapporteert het college twee keer per jaar over de voortgang. Een groot project is een eenmalige activiteit met een grote maatschappelijke en financiële impact (vanaf ongeveer vier miljoen

euro). We voorzien in deze periode in ieder geval de volgende grote projecten:

- De Wetering
- Westwaard
- De Nieuwe School
- Omgevingsvisie
- Herinrichting winkelgebied Kaatsheuvel
- De Werft
- Snelfietsroute F261

Colofon

Oplage
100

Redactie
Gemeentebelangen
CDA
VOOR LOON!

Ontwerp en realisatie
2d studio in vorm

Met dank aan
Pix4Profs | Jan Stads
Inge Sprangers (foto Huis ter Heide)

www.loonopzand.nl